

Startboligordningen

Idékatalog

Februar 2016

Indhold

1	Et idékatalog.....	3
2	Den gode samarbejdsmodel.....	4
3	Visitationsprocessen	6
4	Aktiviteter med de unge.....	8
5	Samarbejde med civilsamfund og erhvervsliv	10
6	Faglig sparring og udvikling.....	14
7	Vil du vide mere?.....	16

5 HURTIGE OM STARTBOLIGORDNINGEN

- Tilbud til udsatte unge om en bolig med bostøtte (social vicevært)
- Forankret i boligorganisationen – samarbejder med kommunen
- Målrettet unge, som befinder sig i en gråzone mellem at kunne klare sig selv og have behov for intensiv voksenstøtte
- Der er 29 startboligprojekter fordelt over hele landet
- Projekter opstartet i perioden 2012-15 – fortsætter i op til 15 år

1 Et idékatalog

Dette idékatalog er målrettet alle, der beskæftiger sig med startboliger. Desuden kan erfaringerne herfra tjene til inspiration for andre indsatser på det boligsociale område.

I 2015 evaluerede konsulentfirmaet Pluss Leadership de foreløbige erfaringer med Startboligordningen, som på daværende tidspunkt havde fungeret i tre år. I forlængelse heraf blev deltagere fra kommuner og boligorganisationer med startboligprojekter inviteret til en konference i Vollsmose i december 2015, som satte fokus på videndeling og erfaringsudveksling.

Et udvalg af idéer fra dagen præsenteres i dette idékatalog. Idékataloget er struktureret efter de fem temaer, som evalueringen identificerede som potentialeområder, og som deltagerne på baggrund heraf behandlede på konferencen. Idékataloget indeholder således idéer og inspiration til:

- Den gode samarbejdsmodel
- Visitationsprocessen
- Aktiviteter med de unge
- Samarbejde med civilsamfund og erhvervsliv
- Faglig sparring og udvikling

God læselyst!

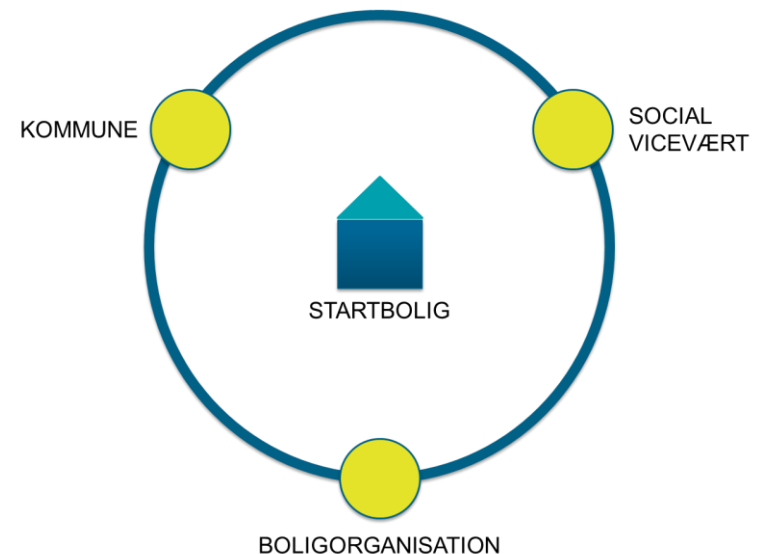
2 Den gode samarbejdsmodel

Et velfungerende samarbejde mellem social vicevært, boligorganisation og kommune er helt afgørende for startboligprojektets succes. Aktørerne er hver især ansvarlige for at bidrage til *den gode samarbejdsmodel* for at sikre maksimalt udbytte af projektet. Modellen på næste side er baseret på gode erfaringer og ønsker fra aktører, der arbejder med startboliger. For hver enkelt aktør beskriver modellen oplæg til:

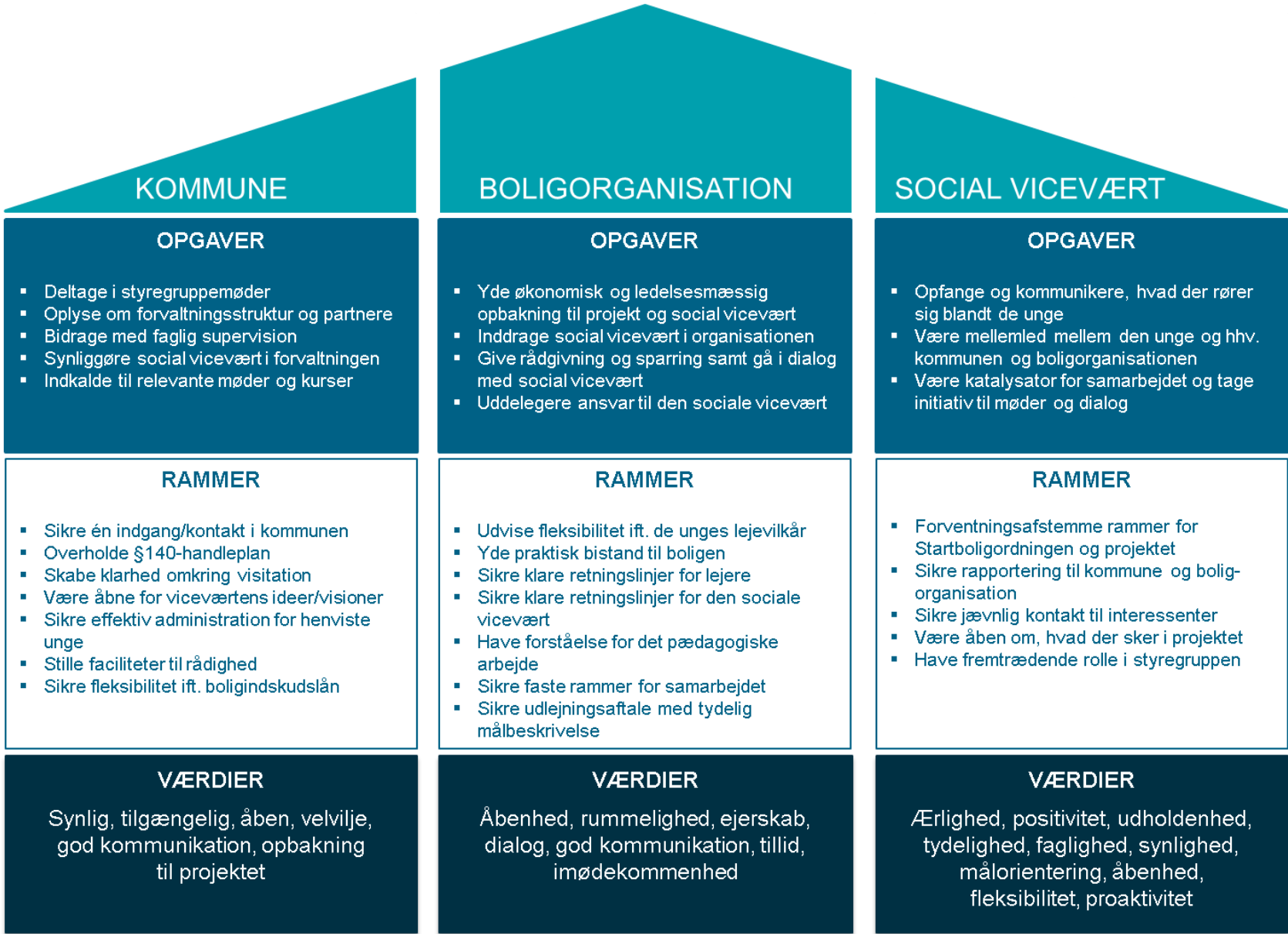
- *Værdier* – fundament for samarbejdet, som aktøren baserer sin tilgang til de øvrige aktører på.
- *Rammer* – vilkår for samarbejdet, som aktøren skal opstille.
- *Opgaver* – konkrete opgaver og ansvarsområder, som aktøren løbende i projektet skal tage sig af.

Figuren på den følgende side oplister, hvordan henholdsvis kommune, boligorganisation og social vicevært kan bidrage til samarbejdet inden for hvert af de ovenstående elementer.

Figuren er ikke udtømmende og ej heller et regelsæt, der absolut skal følges. Den udgør en samling af erfaringer og opmærksomhedspunkter fra de eksisterende projekter, som kan danne grundlag for en kvalificeret dialog om rollefordeling og ansvar blandt de involverede aktører i startboligprojektet.

Ideer til rollefordeling i samarbejdsmodellen

3 Visitationsprocessen

Startboligordningen er målrettet unge, som befinder sig i en gråzone: De har på den ene side behov for støtte til livet i egen bolig – på den anden side har de ikke behov for intensiv voksenstøtte. Målgruppen er vanskelig at afgrænse i praksis, og der er derfor behov for en grundig visitationsproces. Overvejelser blandt de involverede aktører omkring identifikation af målgruppen er en vigtig del af denne proces for at sikre, at man visiterer de rigtige unge til det tilbud, man har i det pågældende projekt.

I det følgende er samlet en række best practice og idéer baseret på erfaringer fra arbejdet med startboliger. Da hvert startboligprojekt er forskelligt og visitationen individuel, skal anbefalingerne tjene som inspiration til, hvordan en god visitationsproces kan tilrettelægges. Forslagene kan bruges som afsæt for en drøftelse mellem kommunen, boligorganisationen og den sociale vicevært om visitationsprocessen.

Forslagene er opdelt i to kategorier:

1. Anvisningen
2. Struktur omkring visitation

Ideer og inspiration til visitationsprocessen

ANVISNINGEN

Det er en god idé at

- Forventningsafstemme den unges mål ved deltagelse i startboligprojektet
- Anvende ansøgningsskema og personlig samtale til at afdække
 - 1) den unges motivation,
 - 2) den unges mulighed for at passe ind i gruppen af startboligbeboere, og
 - 3) kernen mellem den unge og den sociale vicevært
- Overveje muligheden for at indhente oplysninger om den unge fra kommune, uddannelsesinstitution m.fl. – evt. ved brug af samtykkeerklæring
- Opbygge erfaring for at fornemme målgruppen for det specifikke projekt

STRUKTUR OMKRING VISITATION

Det er en god idé at

- Sikre at den sociale vicevært spiller en central rolle i visiteringen af de unge
- Sammensætte et anvisningsudvalg, som udover den sociale vicevært består af repræsentanter fra boligorganisation og relevant kommunal repræsentant, som er i stand til at se på tværs af den kommunale indsats, fx fra Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU), voksenmyndighed (fx Handicap/psykiatri) eller beskæftigelsesindsats (fx Jobcentret)
- Afstemme roller, rammer, råderum og relationer i anvisningsudvalget tidligt i forløbet
- Sikre en struktureret dialog mellem kommune og boligorganisation
- Have fælles procedure i anvisningsudvalget
- Opstille klare og simple kriterier for visitation
- Sikre en smidig og hurtig proces

4 Aktiviteter med de unge

Der foregår mange spændende aktiviteter i startboligprojekterne rundt om i landet. I dette afsnit har vi samlet nogle af de aktiviteter, som med succes er realiseret i startboligprojekter, sammen med visioner og forslag til aktiviteter, der kan iværksættes fremadrettet. Nogle af ideerne kan umiddelbart inkorporeres i projekterne, mens andre forhåbentlig kan inspirere til videre udvikling og konkretisering.

Aktiviteterne er sorteret efter følgende kategorier:

- Bolig og praktisk hverdagsliv
- Fritids- og socialt liv
- Arbejde og uddannelse

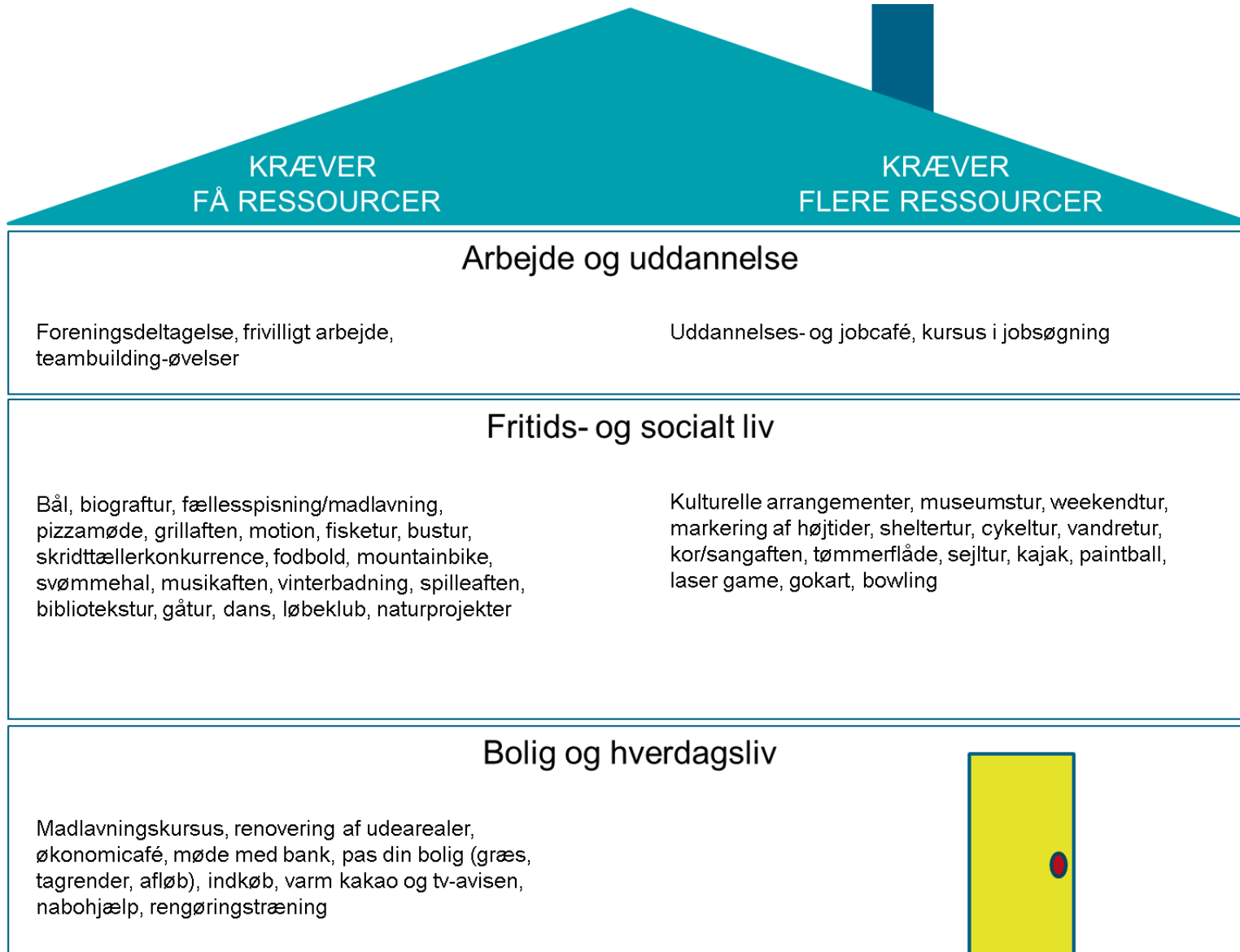
Inden for hver kategori kan nogle aktiviteter sættes i værk med få og simple midler, mens andre kræver en større indsats eller flere ressourcer at realisere. Dette er illustreret i de to sider af figuren på næste side.

Manglende aktivitetsbudget fremhæves af flere sociale viceværter som en udfordring. For andre lykkes det på forskellig vis at lave aktiviteter med de unge. Samlet set er ideerne til

aktiviteter, som deltagerne udviklede på startboligkonferencen, dog karakteriseret ved at være forbundet med relativt beskedne omkostninger. Figuren på næste side kan anvendes som inspiration og som afsæt for en drøftelse af mulige finansieringsmodeller i dialogen mellem boligorganisation, kommune og social vicevært samt eventuelle øvrige involverede aktører.

Ideer og inspiration til aktiviteter med de unge

5 Samarbejde med civilsamfund og erhvervsliv

Et godt samarbejde med civilsamfund og erhvervsliv kan gøre en stor forskel. Det kan være med til at give de unge oplevelser og skabe voksennetværk samt indgange til såvel socialt liv som uddannelses- og arbejdsliv.

På startboligkonferencen udarbejdede deltagerne visionære scenarier for mulige fremtidige samarbejder. Nogle af scenarierne har vi samlet i "Startboligtidende" på næste side, som skal forestille at være udgivet i 2020. Den indeholder en række fiktive historier om succesfulde samarbejder med civilsamfund og erhvervsliv. "Startboligtidende" kan forhåbentlig inspirere til nye typer af samarbejder med forskellige aktører i civilsamfund og erhvervsliv for startboligprojekterne fremadrettet.

Til sidst i dette afsnit finder du en øvelse og en skabelon til udvikling af din egen avisforside, som du kan udfylde og lave dit eget drømmescenarie.

STARTBOLIGTIDENDE

Unge banker politiet – i fodbold

Der blev hujet og råbt fra tilskuer-rækkerne, da startboligbeboerne mødte den lokale politistation til et nervepirrende opgør på byens fodboldstadion i går. Derfor var det til stor glæde for den sociale vicevært, Jesper Mikkelsen, da kampen endte 3-1 til startboligbeboerne: "Mange af vores beboere har tidligere haft kriminalitet og politi tæt inde på livet. Derfor er sejren i den venskabelige fodboldkamp i dag et symbol på deres fremskridt." Efter kampen udtaler en forpustet politimester, Peter Jørgensen, til avisen,

at "det er rigtig positivt at se, hvordan de unge er blevet hjulpet til en ny start i livet." Startboligbeboerne dannede holdet et halvt år forud for kampen og har hver uge trænet i den lokale idrætshal, som kommunen har stillet til rådighed. Man kan spørge sig selv, om fysiske rammer er alt, hvad der skal til for at vinde en fodboldkamp? Til det svarer social vicevært Jesper Mikkelsen smilende: "Man kan, hvad man vil, når man holder sammen og hjælper hinanden – også når man har det svært som de her unge."

Nyt ungt tværkulturelt fællesskab

Byens startboligbeboere har siden maj samarbejdet med asylcentret om at integrere unge flygtninge. De to grupper af unge med hver sine udfordringer og kulturelle baggrunde mødes hver 14. dag og laver mad sammen. Social vicevært Karen Hansen udtaler: "Det er rigtig godt for vores unge at opleve at kunne gøre en forskel for andre." Startboligbeboer Anders er enig: "Selvom det kan være svært altid at forstå hinanden, har jeg fået flere gode venner." Men det er ikke kun startboligbeboerne, som har glæde

af samarbejdet. Centerchef på asylcentret Helle Petersen siger: "Vi oplever, at de unge fra startboligerne har en rigtig god kontakt til de jævnaldrende flygtninge. De når simpelthen ind til dem på en måde, som vi ansatte ikke kan."

Samarbejdet er foranlediget af social vicevært Karen Hansen, som kontaktede asylcentret og præsenterede ideen. Ideen blev hilst velkommen, og til sommer udbygges samarbejdet med en sportsturnering, hvor de to grupper af unge skal dyste i forskellige discipliner.

Spredes som ringe i vandet ...

Tømrervirksomheden Træ til Tiden tager hvert år unge i praktik fra startboligprojektet. Projektleder Hans Enevoldsen udtaler: "Jeg etablerede et samarbejde med direktør Søren Madsen, som selv er tidligere beboer i startboligerne, og som nu gerne vil give lidt tilbage til andre unge." Søren Madsen fra Træ til Tiden siger: "Jeg mener, at

vi har et rigtig godt og udbytterigt samarbejde for alle parter." Endvidere udtaler han, at "det har været helt afgørende, at vi har haft støtte til samarbejdsprojektet til at lære de unge at begå sig."

Træ til Tiden modtog i 2015 en pris for deres sociale engagement. Prisen blev overrakt af Kronprinsesse Mary.

Flere ideer til samarbejde med civilsamfund og erhvervsliv

Banebrydende samarbejde mellem jobcenter, boligforening og håndværkere

Den sociale vicevært tog initiativ til det fantastiske samarbejde mellem håndværkere, boligforening og jobcentret.

Vigtige skridt på vejen til succes:

- Den enkelte håndværker fungerer som mentor i en-til-en-kontakt.

Unge hjælper ældre

- Med at flytte på plejehjem og komme på plads
- Som besøgsvenner

Startboligunge hjælper andre unge i gang med tilværelsen!

Unge tilknyttet startbolig starter nyt projekt, hvor de gennem det lokale frivillighedscenter tilbyder andre unge råd og vejledning, når de skal flytte hjemmefra og til at klare sig selv.

Vigtige skridt på vejen til succes:

- Unik hjemmeside som platform for ung-til-ung-kontakt opbygget af de unge startboligbeboere
- Synliggørelse af frivilligt arbejde
- Samarbejde med lokale virksomheder

Startboligerne udfordrer lokal IT-virksomhed til udarbejdelse af Apps!

Startboligprojekt har sat lokal virksomhed i gang med nytænkning. De unge, der er bosat i boligerne, har formuleret problemstillinger, som virksomheden skal udvikle brugbare hverdags-apps til. Eksempelvis budget, vejledning til at komme godt i gang med dagen, billig mad etc.

Vigtige skridt på vejen til succes:

- Troen på at kunne lykkes
- Den sociale viceværts samarbejde med firmaet
- De unges engagement
- Virksomhedens interesse i de unge som potentielle brugere og medudviklere

Gode råd til etablering af partnerskaber

- Social vicevært kan etablere første kontakt
- Social vicevært kan agere bindeled mellem de unge og samarbejdspartnere samt evt. kommunen
- Vigtig at udvikle fælles mål og fælles udbytte
- Der skal skabes commitment og engagement både hos de unge og samarbejdspartnere
- Det skal være nemt at komme i gang – yderligere commitment og engagement opbygges og øges undervejs

Øvelse: Lav din egen avisforside

Hvad er drømmen i jeres projekt? Og hvordan kommer I derhen?

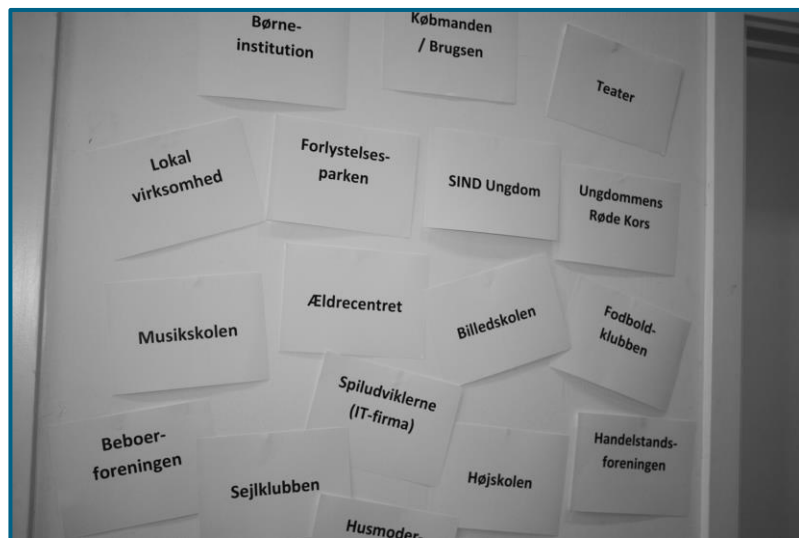
Vi står i **2020**, og jeres projekt er kommet på forsiden af den lokale avis for det fantastiske arbejde, I har gjort med de unge i startboligerne. Artiklen – og ikke mindst avisoverskriften – fremhæver bl.a. jeres stærke samarbejde med det lokale erhvervsliv og/eller civilsamfundet.

Øvelsen går ud på at udvælge en mulig samarbejdspartner og formulere den overskrift, som har bragt jeres projekt på forsiden af avisen. Skriv overskriften øverst på jeres skabelon.

Som en del af avisartiklen blev I interviewet af en journalist, som med henvisning til den overskrift, I har formuleret, stillede følgende spørgsmål: ”Hvilke **tre** tiltag var afgørende for jeres succes?”. Hvad var det, I svarede her?

Fordi det er noget, der allerede er sket, skal I formulere tiltagene i datid. Formuler dem som konkrete handlinger. Fx ”Vi indførte ...”, ”Vi iværksatte ...”

Få inspiration til mulige samarbejdspartnere i ovenstående eksempler, på billedet nedenfor – eller måske et helt tredje sted?

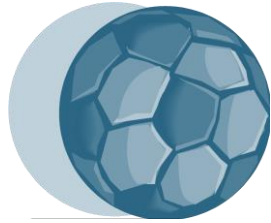
Avisnavn:
Dato:

Overskrift og manchete:

Indsæt tekst

Indsæt tekst

Indsæt foto

6 Faglig sparring og udvikling

I arbejdet med udsatte unge kan der opstå komplekse og vanskelige situationer. Her er det vigtigt, at den sociale vicevært indgår i et fagligt miljø, hvor diverse problemstillinger kan drøftes, og at viceværten møder opbakning til at deltage. I mange af projekterne er der kun én social vicevært tilknyttet projektet, og her er det særligt vigtigt, at vedkommende ved, hvor og hvordan der kan søges hjælp og sparring omkring problemstillinger i hverdagen. Samtidig er det afgørende, at den sociale vicevært har mulighed for løbende opkvalificering, så de faglige kompetencer svarer til de opgaver, den sociale vicevært møder i dagligdagen.

I det følgende præsenteres ideer og forslag fra aktørerne, der arbejder med startboliger, til, hvordan man kan sikre den sociale viceværts faglige sparring og udvikling. Forslagene er kategoriseret efter tre emner:

- Rammer og ledelse
- Netværk og sparring
- Efteruddannelse

Nogle tiltag er simple at realisere, mens andre kræver flere ressourcer. Nogle tiltag kan implementeres i det enkelte projekt, og nogle er ideer til tiltag på tværs af projekterne. Forhåbentlig kan figuren på næste side anvendes som omdrejningspunkt for dialog i jeres startboligprojekt og samtidig inspirere til udvikling af ideer og iværksættelse af initiativer på tværs af startboligprojekterne.

Ideer og inspiration til faglig sparring og udvikling

RAMMER OG LEDELSE

- Kendskab til formelle rammer – information og kommunikation fra ministeriet
- Kommunal opbakning til projektet
- Ejerskab og ledelsesmæssig forankring af projekt i boligorganisation
- Daglig ledelse
- MUS-samtaler

NETVÆRK OG SPARRING

Lokal sparring

- Sparringsmøder mellem boligorganisation, sociale viceværter og kommune
- Sparring med fagpersoner i kommunen og/eller boligforeningen
- Faglig supervision med kommunale medarbejdere, fx socialpædagog

Regionalt netværk

- Videndeling og faglig sparring – herunder fx kollegacoach
- Kollegial opbakning de sociale viceværter imellem

Nationalt netværk

- Fortsættelse og videreudvikling af nationalt netværk (faciliteres i dag af BL) – herunder fx:
- Faciliterede erfa-møder
 - Temadage for sociale viceværter
 - IT-baseret platform med chatrum, vidensbase og idébank, fx. i form af en Facebook-gruppe

EFTERUDDANNELSE

- **Efteruddannelse**, fx viden om misbrug, psykiatrilovgivning, kommunal organisation mv.
- **Faglig udvikling** gennem fx konferencer
- **Ekstern supervision**

Vil du vide mere?

... om Startboligordningen - kontakt:

Jakob Østlund Jacobsen
Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet
E-mail: jaj@uibm.dk
Telefon: 41 71 77 85

Klavs Odgaard Christensen
Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet
E-Mail: koc@uibm.dk
Telefon: 41 71 77 77

Eller læs mere på ministeriets hjemmeside:
<http://uibm.dk/bolig/almene-boliger/almene-ungdomsboliger/startboliger-ungdomsboliger-til-udsatte-unge>

... om evalueringen af Startboligordningen - kontakt:

Sidsel Groth Wos
Pluss Leadership
E-mail: sgw@pluss.dk
Telefon: 22 86 61 65

...om netværk for sociale viceværter:

Læs mere på Boligsocialnets hjemmeside:
[http://boligsocialnet.dk/netvaerk/faglige-netvaerk-\(1\)/netvaerk-for-boligsociale-vicevaerter-startboliger](http://boligsocialnet.dk/netvaerk/faglige-netvaerk-(1)/netvaerk-for-boligsociale-vicevaerter-startboliger)